

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/128/2021
Identifikačné číslo spisu:	1308214526
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1308214526.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu SVING GASTRO, spol. s r.o., Bratislava, Turbínová 1, IČO: 31 323 375, zastúpeného advokátskou kanceláriou AK MS s.r.o., Bratislava, Galandova 3, IČO: 47 237 767, proti žalovaným 1/ W.. V. E., narodenej X. P. XXXX, 2/ J.. V. E., narodenému X. Y. XXXX, obaja bytom A., A. X, 3/ W. A., narodenému XX. Q. XXXX, bytom v V., B. XX, 4/ Q. A., narodenému XX. Q. XXXX, bytom vo M., K. X, 5/ T. A.Y., narodenému X. P. XXXX, bytom v V., B. XX, všetci zastúpení HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, Žižkova 7803/9, IČO: 36 856 584, o odstránenie stavby, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12C/155/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2018, sp. zn. 6Co/357/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní v 1/ až 5/ rade majú právo na úplnú náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 22. marca 2017, č. k. 12C/155/2008-693 prvým výrokom zamietol žalobu žalobcu a druhým výrokom žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 3/ trovy konania, pričom o výške náhrady trov konania žalovaných rozhodne súd prvej inštancie, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal uloženia povinnosti žalovaným na vlastné náklady odstrániť časť stavby - administratívnej budovy súp. č. XXXXX postavenej na pozemku parc. č. 13664/24 zapísanú na LV pre kat. úz. N. V. č. XXXX v rozsahu 8 m² alternatívne prikázania stavby do vlastníctva žalobcu. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti, a to pozemku zapísaného na LV pre kat. úz. Nové Mesto č. XXXX ako parc. č. 13664/91 vo výmere 2 018 m² - zastavané plochy a nádvoria. Žalovaní 1/, 2/ a J.. Q. A., po ktorého smrti sa jeho právnymi nástupcami stali žalovaní 3/ až 5/, ako právni nástupcovia stavebníka spoločnosti BC-INTERCOM, spol. s r.o. sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz.

N. V. zapísaných na LV č. XXXX ako pozemku parc. č. 13664/24 vo výmere 92 m² - zast. plochy a nádvoria a administratívnej budovy súp. č. XXXXX postavenej na tomto pozemku, a to žalovaní 1/, 2/ v podiele 1/2 a J. Q. A., ako právny predchodca žalovaných 3/ až 5/ v podiele 1/2, pričom tieto nehnuteľnosti kúpili kúpnu zmluvou z 05.02.2010 od spoločnosti BC-INTERCOM, spol. s r.o. Spoločnosť BC-INTERCOM, spol. s r.o. ako stavebník nadobudla predmetný pozemok vo výmere 92 m² kúpnu zmluvou z 12.12.1994 od predávajúceho LSH, a.s. Po kúpe pozemku spoločnosť BC-INTERCOM, spol. s r. o. na ňom zriadila administratívnu budovu súp. č. XXXXX. Žalobca tvrdil, že predný nosný múr, časť strechy a schody tejto budovy zasahujú do pozemku v jeho vlastníctve parc. č. 13664/91. Keďže medzi sporovými stranami bola sporná výmera, ktorou predmetná budova zasahuje do pozemku žalobcu, súd prvej inštancie vo veci nariadil znalecké dokazovanie. Znalec z odboru geodézie a kartografie J. Q. L. v znaleckom posudku č. 9/2013 uviedol, že skutočný stav predmetnej stavby vedenej na parcele č. 13664/24 nezodpovedá priebehu vlastníckej hranice s tým, že časť budovy zasahuje do parcely č. 13664/91 v rozsahu 8 m², z čoho 2 m² predstavujú schodisko a 6 m² samotná budova. Žalobca tvrdil, že odstránenia predmetnej stavby sa domáha preto, že bola postavená v rozpore so stavebným povolením a hoci je právoplatne skolaudovaná, on kolaudačné rozhodnutie považuje za nulitné a neúčinné, pretože neskorším zameraním pozemkov oprávneným geodetom bolo zistené, že predný nosný múr, časť strechy a schody spornej nehnuteľnosti sú postavené na parc. č. 13664/91.

1.1. Súd prvej inštancie zaujal stanovisko, že predmetnú stavbu nemožno charakterizovať ako neoprávnenú a preto nepristúpil k vyporiadaniu vzťahov medzi stavebníkom a vlastníkom pozemku v zmysle § 135c zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“). Ďalej súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že zo správneho konania vyplynulo, že žalobca do právoplatného skončenia kolaudačného konania neavizoval, že by stavebník, BC-INTERCOM spol. s r. o. stavbu a to ani sčasti realizoval na cudzom pozemku. Kolaudačné rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom a treba ho považovať za platné, a nie za nulitné, ako to uvádzal právny zástupca žalobcu. Žalovaní preto správne tvrdili, že ich právny predchodca a stavebník bol preto od počiatku stavby presvedčený, že túto stavia na svojom pozemku a preto zotrvali na stanovisku, že žiadajú vec posúdiť podľa ust. § 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a nie ako neoprávnenú stavbu podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Žalobca sa počas priebehu konania alternatívnym petítom domáhal, aby mu súd spornú nehnuteľnosť prikázal celú do vlastníctva za náhradu, ďalej sa v spore mnohými návrhmi na zmenu petitu domáhal napr. zriadenia vecného bremena za odplatu, za rôzne sumy, tiež prikázania do vlastníctva žalobcu už iba v časti sporného pozemku, najprv vo výmere 8 m², potom opäť 12 m², napokon s odvolaním sa na nový geometrický plán č. GP č. 41/2016. Tieto návrhy súd prvej inštancie zamietol v zmysle § 143 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“), nakoľko mal v konaní preukázané, že nemôže postupovať v spore v zmysle usporiadania vzťahov medzi stranami sporu podľa ust. § 135c Občianskeho zákonníka, keďže nejde o stavbu neoprávnenú, ale vec treba posúdiť podľa ust. § 130 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Z tohto skutkového stavu súd prvej inštancie vyvodil záver, že žaloba nie je dôvodná.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý podľa neho vecne správne rozhodol. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s odvolacími námietkami žalobcu, odvolací súd uviedol, že pre posúdenie, či ide o neoprávnenú stavbu z občianskoprávneho hľadiska je rozhodujúce, či - najmä vzhľadom na rozsah, v akom stavba zasahuje do pozemku žalobcu - bol stavebník oprávneným držiteľom práva, na základe ktorého staval (§ 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Oprávneným držiteľom tej časti pozemku, na ktorý predmetná stavba zasahuje, by bol stavebník - právny predchodca žalovaných za predpokladu, že bol so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere o tom, že je vlastníkom i tej časti pozemku žalobcu, na ktorý predmetná stavba zasahuje. Ak bol stavebník so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, mohol v rozsahu držaného práva zriadiť stavbu i na časti pozemku žalobcu. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že stavebník - právny predchodca žalovaných bol v dobrej viere, že predmetnú stavbu stavia v celom rozsahu na pozemku vo svojom vlastníctve. Dobrú vieru stavebníka možno vyvodiť najmä z faktu, že do pozemku vo vlastníctve

žalobcu predmetná stavba zasahuje iba v nepatrnej výmere 8 m², takže je dôvodné predpokladať, že stavebník, resp. žalovaní si tejto skutočnosti neboli vedomí, a tiež z toho, že žiadny z účastníkov stavebného konania nespochybnil, že stavba je postavená na pozemku vo vlastníctve stavebníka a že stavebník a po ňom žalovaní ako jeho právni nástupcovia predmetnú stavbu pokojne a nerušene užívali po dobu viac ako 10 rokov od jej kolaudácie (kolaudačné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.01.1998 a žaloba bola na súd prvej inštancie podaná dňa 02.12.2008). Stavebník bol teda oprávneným držiteľom tej časti pozemku vo vlastníctve žalobcu, na ktorú predmetná stavba zasahuje, resp. stavebník bol oprávneným držiteľom práva, na základe ktorého staval (§ 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil dovolacím dôvodom uvedeným v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie nemá s poukazom na ustálenú judikatúru zákonný podklad (§ 135c a § 123 Občianskeho zákonníka), čo zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Podľa dovolateľa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nesprávne právne posúdil otázku neoprávnenej stavby v rozpore s rozhodovacou praxou súdnych autorít (v rozpore s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/44/2012 a sp. zn. 3Cdo/130/2011), keď stavebníka nezákonne a nepreskúmateľne považoval a posúdil ako oprávneného držiteľa tej časti pozemku, na ktorom stojí sporná stavba, pričom oprávnenosť držby odvolací súd založil len na domnelých a nepreukázaných tvrdeniach o údajnej dobrej viere stavebníka. Odvolací súd sa v rozpore s ustálenou judikatúrou (v rozpore s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 432/2014 a sp. zn. III. ÚS 168/2015, rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7MCdo/4/2013, sp. zn. 4Cdo/283/2009, sp. zn. 4Cdo/361/2012, sp. zn. 4Cdo/283/2009, sp. zn. 5Cdo/49/2010, ako aj sp. zn. 1Cdo/137/2011) nezaoberal zákonnými podmienkami pre záver o oprávnenej držbe a dobrej viere, najmä či v danom prípade išlo o ospravedlniteľný právny omyl, ktorý by výnimočne pripúšťal poctivú a oprávnenú držbu. Napriek tomu, že podstatné skutkové a právne okolnosti, podporené listinnými dôkazmi, ktoré boli vykonané, žiadnym spôsobom neosvedčovali, že bol stavebník dobromyseľný, odvolací súd v napadnutom rozhodnutí skonštatoval opak v rozpore s ustálenou judikatúrou a bez posúdenia jeho zákonných parametrov svojvoľne konštatoval, že stavebník bol oprávneným držiteľom tej časti pozemku vo vlastníctve žalobcu, na ktorú predmetná stavba zasahuje, resp. stavebník bol oprávneným držiteľom práva, na základe ktorého staval (§ 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a že stavebník ako oprávnený držiteľ vlastníckeho práva k tej časti pozemku vo vlastníctve žalobcu, na ktorú zasahuje predmetná stavba, mal k tejto časti pozemku rovnaké právo, ako žalobca, v dôsledku čoho nemožno považovať predmetnú stavbu za neoprávnenú v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka. V druhom bode dovolania žalobca namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky procesného charakteru, a to procesných úkonov žalobcu počas sporového konania pred súdom prvej inštancie, ktoré súd prvej inštancie a odvolací súd neposúdili v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/3/2015, sp. zn. 5Cdo/548/2015 a sp. zn. 5Cdo/3/2015), čo zakladá ďalší dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Žalobca v dovolaní namietal, že procesným postupom súdu prvej inštancie nebolo žalobcovi umožnené, aby si riadne ako strana sporu v zmysle základných princípov a príslušných ustanovení C. s. p. uplatňoval v konaní svoje práva a určil predmet konania tak, ako to vyplýva aj z čl. 7 C. s. p. a ustanovení osobitného predpisu - Občianskeho zákonníka, keď súd prvej inštancie rozhodol, že nepripustil zmenu žaloby, pričom zmena uplatneného nároku nebola zmenou žaloby podľa § 140 ods. 3 C. s. p., keďže z osobitného predpisu - Občianskeho zákonníka vyplýva určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami (§ 135c Občianskeho zákonníka). Žalobca tiež v dovolaní namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou (s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/56/2003) týkajúcou sa naliehavého právneho záujmu v určení odplatného vecného bremena v zmysle § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ žiadal rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, alternatívne, aby dovolací súd podľa § 449 ods. 3 C. s. p. zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že prvým výrokom odplatne zriadi vecné bremeno spočívajúce v práve vlastníka stavby

(žalovaných 1/ až 5/) užívať dotknutý pozemok vo vlastníctve žalobcu pod uvedenou stavbou a druhým výrokom prizná jednorazovú odplatu za zriadenie vecného bremena vo výške 8 568,- eura, ktorú sú žalovaní 1/ až 5/ ako vlastníci stavby, povinní spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi, ako vlastníkovi pozemku pod dotknutou stavbou, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca zároveň žiadal, aby dovolací súd zaviazal žalovaných 1/ až 5/, ako spoločne s nerozdielne povinných na plnenie, k povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania súdu prvej inštancie a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Žalovaní 1/ až 5/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu žiadali, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol a zaviazal žalobcu na úhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Keďže J.. Q. A., narodený XX.XX.XXXX, zomrelý XX.XX.XXXX (pôvodne žalovaný 3/) zomrel, právny zástupca žalovaných navrhol, aby dovolací súd pokračoval v konaní s jeho právnymi nástupcami, a to so žalovanými 3/ až 5/.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas naň oprávnenými osobami zastúpenými advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), sa zaoberal bez nariadenia pojednávania prípustnosťou dovolania a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

6. Žalobca smeroval dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., pričom namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré považoval za rozporné s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie nemá s poukazom na ustálenú judikatúru zákonný podklad (§ 135c a § 123 Občianskeho zákonníka), čo zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Podľa dovolateľa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nesprávne právne posúdil otázku neoprávnenej stavby v rozpore s rozhodovacou praxou súdnych autorít (v rozpore s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/44/2012 a sp. zn. 3Cdo/130/2011), keď stavebníka nezákonne a nepreskúmateľne považoval a posúdil ako oprávneného držiteľa tej časti pozemku, na ktorom stojí sporná stavba, pričom oprávnenosť držby odvolací súd založil len na domnelých a nepreukázaných tvrdeniach o údajnej dobrej viere stavebníka.

7. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

8. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam, toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy, chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

10. Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých možno na podklade dovolania výnimočne prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia súdu predstavujúceho už res iudicata, nemožno interpretovať rozširujúco. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym

rozhodnutím), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

11. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

12. Súčasná judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil a nevymedzí právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; ako aj absencie vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia odvolacieho súdu, týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; posudzovať, či dovolací súd rozhodoval rozdielne. V opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

13. Zároveň bol prijatý záver, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., je dovolateľ povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne; konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (stanovisko č. 83 uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 9/2018).

14. Právna úprava účinná od 1. júla 2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

15. Právnu otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p., sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Zároveň právnu otázku (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. apríla 2020, sp. zn. III. ÚS 123/2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 C. s. p. je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

16. Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 C. s. p.) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

17. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018 a 1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018, 9Cdo/25/2020). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/25/2020).

18. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na prijatie záveru, či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

19. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

20. Najvyšší súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia 1VObdo/22/2020).

21. Dovolateľ špecifikoval dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., pričom poukazoval na to, že krajský súd nesprávne právne posúdil otázku zásadného právneho významu spočívajúcu v právnom posúdení, ktoré je podľa jeho názoru v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, nakoľko dovolaním napadnuté rozhodnutie nemá zákonný podklad (§ 135c a § 123 Občianskeho zákonníka). Podľa dovolateľa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nesprávne právne posúdil otázku neoprávnenej stavby, keď stavebníka nezákonne a nepreskúmateľne považoval a posúdil ako oprávneného držiteľa tej časti pozemku, na ktorom stojí sporná stavba a oprávnenosť držby odvolací súd založil len na domnelých a nepreukázaných tvrdeniach o údajnej dobrej viere stavebníka.

22. Predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací konštatuje, že odvolací súd ako aj prvostupňový súd v

predmetnej veci vychádzal z toho, že v danom prípade išlo o skutkový omyl na strane stavebníka, ktorý pri vynaložení všetkej odbornej starostlivosti bol v presvedčení, že stavia predmetnú stavbu, ktorá 8 m2 presahuje na cudzí pozemok, na svojom pozemku. Podrobne to popísal prvostupňový súd, ktorý pritom vychádzal z podkladov stavebného a kolaudačného konania, k dotknutej stavbe.

22.1. Dovolací súd poukazuje na to, že v predmetných rozhodnutiach, na ktoré odkazuje dovolateľ vo svojom rozhodnutí, napr. 4Cdo/361/2012 najvyšší súd uvádza, že

Dobrá viera (ako predpoklad oprávnenej držby) je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Okolnosti, ktoré svedčia záveru o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia (titulu) - teda okolnosti svedčiace o poctivosti tohto nadobúdacieho titulu. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí, je nutné posudzovať nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa, ale i z objektívnych hľadísk viažucich sa k právnemu dôvodu (titulu), z ktorého sa odvodzuje vznik práva. Iba vzhľadom na formu právneho úkonu (ústnu alebo i písomnú) nemožno vylúčiť, ani potvrdiť existenciu dobrej viery držiteľa pri nadobúdaní nehnuteľnosti bez toho, aby nedošlo k zohľadneniu konkrétnych právnych, ale i skutkových okolností prípadu spojených s prevodom nehnuteľností - viažucich sa k nadobúdaciemu titulu. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom na všetky okolnosti, sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Tento titul nemusí byť vždy daný. Postačí, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie, je potrebné vždy hodnotiť objektívne a nielen zo subjektívneho hľadiska samotného účastníka konania (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 27. apríla 2006 sp. zn. 22Cdo/984/2006). Nie je vylúčené, aby k vydržaniu vlastníckeho práva došlo na základe putatívneho právneho titulu (predstieraného, či neplatného). Je potrebné však vziať do úvahy, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu prejednávaneho prípadu po každom vyžadovať, nemal po vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností.

22.2. Výjadrenie právneho názoru odvolacieho súdu je celkom zrejmé aj z bodu 10. odôvodnenia rozhodnutia s ktorým sa aj dovolací súd stotožňuje a považuje tento za správny. Odvolací súd je zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že v konaní bolo preukázané, že stavebník - právny predchodca žalovaných bol v dobrej viere, že predmetnú stavbu stavia v celom rozsahu na pozemku vo svojom vlastníctve. V tomto ohľade odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku (viď ods. 6). Dobrú vieru stavebníka možno vyvodiť najmä z faktu, že do pozemku vo vlastníctve žalobcu predmetná stavba zasahuje iba v nepatrnej výmere 8 m2, takže je dôvodné predpokladať, že stavebník, resp. žalovaní si tejto skutočnosti neboli vedomí, a tiež z toho, že žiadny z účastníkov stavebného konania nespochybnil, že stavba je postavená na pozemku vo vlastníctve stavebníka a že stavebník a po ňom žalovaní ako jeho právni nástupcovia predmetnú stavbu pokojne a nerušene užívali po dobu viac ako 10 rokov od jej kolaudácie (kolaudačné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.01.1998 a žaloba bola na súd prvej inštancie podaná dňa 02.12.2008). Možno uzavrieť, že v konaní nebola preukázaná žiadna taká skutočnosť, z ktorej by bolo možné vyvodiť, že stavebník nebol v dobrej viere, že predmetnú stavbu (budovu) stavia sčasti na cudzom pozemku. Stavebník bol teda oprávneným držiteľom tej časti pozemku vo vlastníctve žalobcu, na ktorú predmetná stavba zasahuje, resp. stavebník bol oprávneným držiteľom práva, na základe ktorého staval (§ 130 ods. 2 Obč. zák.). Treba teda vychádzať z toho, že stavebník ako oprávnený držiteľ vlastníckeho práva k tej časti pozemku vo vlastníctve žalobcu, na ktorú zasahuje predmetná stavba, mal k tejto časti pozemku rovnaké právo, ako žalobca a v dôsledku toho nemožno považovať predmetnú stavbu za neoprávnenú v zmysle § 135c Obč. zák.

22.3. Už citáciou jednotlivých ustanovení príslušných právnych predpisov, ktoré sú citované v tomto bode odôvodnenia rozhodnutia a nadbytočne ich dovolací súd nejde opakovať je zrejmé, že odvolací súd vychádzal aj z právnych názorov označených žalobcom, pričom nie je možné konštatovať, že by išlo o vyslovený rozdielny právny názor na danú právnu otázku vyslovený najvyšším súdom.

22.4. Preto čo sa týka dovolacieho dôvodu žalobcu a to námietky nesprávneho právneho posúdenia

veci, ktoré dovolateľ uvádza v dovolaní, pričom namieta nesprávne právne posúdenie neoprávnenej stavby, že by malo ísť o odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.), aj v tejto časti je potrebné dovolanie odmietnuť ako neprípustné s poukazom na § 447 ods. 1 písm. c/, resp. f/ C. s. p.

23. Pokiaľ išlo o námietku žalobcu, že procesným postupom súdu prvej inštancie nebolo žalobcovi umožnené, aby si riadne ako strana sporu v zmysle základných princípov a príslušných ustanovení C. s. p. uplatňoval v konaní svoje práva a určil predmet konania tak, ako to vyplýva aj z čl. 7 C. s. p. a ustanovení osobitného predpisu - Občianskeho zákonníka, keď súd prvej inštancie rozhodol, že nepripustil zmenu žaloby, pričom zmena uplatneného nároku nebola zmenou žaloby podľa § 140 ods. 3 C. s. p., keďže z osobitného predpisu - Občianskeho zákonníka vyplýva určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami (§ 135c Občianskeho zákonníka) a námietky, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou (s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/56/2003) týkajúcou sa naliehavého právneho záujmu v určení odplatného vecného bremena v zmysle § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka tak dovolací súd poznamenáva, že nezistil žiadne pochybenia prvostupňového súdu, ktorými by mu súd prvej inštancie alebo odvolací súd znemožnil uplatňovanie žalobcovi jeho práva v predmetnom konaní. V danom prípade súd neposudzoval predmetný spor podľa ust. § 135c Občianskeho zákonníka a preto aj tento dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) C. s. p.) nie je podľa dovolacieho súdu naplnený.

24. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.